

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології

на тему:

ПРОЦЕСИ СИНТАКСИЧНОГО РОЗВИТКУ ГРАМАТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ
ДІЄСЛОВА В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи _Пкор21-19
Факультету східної
і слов'янської філології
Денної форми здобуття освіти
Освітньої програми:
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.06 _Східні мови та
літератури (переклад включно),
перша – корейська

Кучеренко Анастасії Богданівни

Науковий керівник:
Тогобицька А.І
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ГРАМАТИЧНА КАТЕГОРІЯ ЯК ОСНОВА ДЛЯ РОЗУМІННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОВИ ..	5
1.1. Особливості та закономірності граматичної категорії дієслова.....	5
1.2. Особливості категорій дієслова у корейській мові	8
РОЗДІЛ 2. КАТЕГОРІЯ ДІЄСЛОВА У КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ	14
2.1. Категорія комунікативної цілеспрямованості.....	16
2.2 Категорія соціальної орієнтації	19
2.3 Граматична категорія способу дії.....	21
2.4 Категорія стану	23
2.5 Видові та аспектуальні форми дієслова	27
2.6 Категорія часу	31
ВИСНОВКИ	38
АНОТАЦІЯ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41

ВСТУП

Актуальність дослідження. Європейські лінгвісти другої половини XIX ст., такі як Дж. Скотт (1886), Г. Ундервуд (1887) правомірно вважали корейську мову маловивченою. Г. Ундервуд писав про те, що в Кореї не існує фундаментальних праць, що дають чітке уявлення про граматичну структуру мови. Крім того, самі корейці не мають системних знань в області лінгвістики.

Відсутність структурного опису корейської мови стало однією з причин, що вплинули на початок її вивчення європейськими лінгвістами. Перші теоретичні та практичні граматики корейської мови, створені в кращих традиціях європейського мовознавства, з'явилися в XIX столітті. Вчені описували структуру мови, застосовуючи правила європейської лінгвістики.

Філософські судження вчених XVII століття про універсальність граматичних норм, що отримали визнання в європейському мовознавстві в XIX столітті, лягли в основу створення перших грамастик корейської мови. Європейські лінгвісти, які працювали над описом корейської мови, розглядали такі судження як оптимальні, так як вони дозволяли співвідносити окремі одиниці мови з формами мислення і на підставі цього виводити загальні категорії, властиві як корейській, так і європейським мовам.

Метою роботи є дослідження процесів синтаксичного розвитку граматичної категорії дієслова в корейській.

Відповідно до мети роботи необхідно вирішити наступні **завдання**:

1. Розглянути особливості та закономірності граматичної категорії дієслова.
2. Проаналізувати особливості категорій дієслова у корейській мові.
3. На базі конкретних прикладів провести аналіз граматичної категорії дієслова у корейській мові.

Об'єкт дослідження - граматична категорія дієслова корейської мови.

Предмет дослідження – процеси синтаксичного розвитку граматичної категорії дієслова в корейській мові.

Серед **методів дослідження** можна виокремити метод спостереження та зіставлення.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів основної частини, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ГРАМАТИЧНА КАТЕГОРІЯ ЯК ОСНОВА ДЛЯ РОЗУМІННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОВИ

1.1. Особливості та закономірності граматичної категорії дієслова

Європейські лінгвісти другої половини XIX, такі як Дж. Скотт (1886), М. Ундервуд (1887) правомірно вважали корейську мову маловивченою. Г. Ундервуд писав про те, що в Кореї не існує фундаментальних праць, що дають чітке уявлення про граматичну структуру мови. Крім того, самі корейці не мають системних знань в області лінгвістики.

Відсутність структурного опису корейської мови стало однією з причин, що вплинули на початок його вивчення європейськими лінгвістами. Перші теоретичні та практичні граматики корейської мови, створені в кращих традиціях європейського мовознавства, з'явилися в XIX столітті. Вчені описували структуру мови, застосовуючи правила європейської лінгвістики.

У XIX столітті в Європі все ще були сильні і мали великий вплив на формування поглядів лінгвістів праці таких вчених, як Р. Декарта, Г. Лейбніца, А. Арно та К. Лансло. Основна ідея універсальної граматики Пор-Рояля, авторами якою є А. Арно і К. Лансло стверджує, що операції мислення у всіх людей однакові. Отже, в будь-якій мові можна виявити універсальні форми логічного мислення, будь-то уявлення, судження або умовивід. Таке твердження дало підставу припускати, що універсальні форми людського розуму є ключем до опису будь-якої мови. Подібний опис повинен будуватися на обов'язковому співвіднесенні форм мови з логічними формами мислення.

Філософські судження вчених XVII століття про універсальність граматичних норм, які отримали визнання в європейському мовознавстві в XIX столітті, лягли в основу створення перших грамастик корейської мови. Європейські лінгвісти, які працювали над описом корейської мови, розглядали такі судження як оптимальні, так як вони дозволяли співвідносити окремі одиниці мови з формами мислення і на підставі цього виводити загальні категорії, властиві як корейській, так і європейським мовам.

Дієслова – частина мови, що означає дію або стан предмета як процес.

Розглядаючи слово «процес», варто зазначити, що воно має широке значення; під цим словом мається на увазі трудова діяльність, рух, діяльність органів почуттів,

мислення, фізичний і душевний стан, зміна стану (будувати, ходити, чути, мислити, спати, сумувати, слабшати і т.п.) [7].

Морфологічні особливості дієслова тісно пов'язані з його семантикою і виражаються в формах особи, способу, часу, виду і стану.

Дієслово в реченні (висловлюванні) служить для опису дії або процесу. Основна семантика при цьому передається коренем (корінням). Різновиди дії / процесу зазвичай розвиваються від цього кореня додаванням афіксів (як в слов'янських мовах) або інших коренів (як в англійській або китайській), або з іншого кореня (як часто в романських або англійською). Семантика дієслова задає як би його схему в можливій реальності. Якщо ж потрібно донести дійсну інформацію, необхідно уточнювати і саму можливість цієї дії і межі її протікання в часі, а також реальну або потенційну залученість в це інших речей і осіб. Для цього служать категорії дієслова, які, напевно, не зовсім правильно називати граматичними, тому що граматики - це не стільки прив'язка речення до реальності, скільки зв'язування членів речення між собою.

Граматики (з грец. *grammatike techne* - букв, письмове мистецтво, від *gramma*-буква) – розділ мовознавства, що вивчає граматичний лад мови, тобто закони будови і функціонування слів і речень.

Предметом граматики є вивчення правил функціонування значущих одиниць мови на різних рівнях його структури, а також закономірностей зміни слів і принципів їх об'єднання при побудові висловлювання.

Відповідно до основних характеристик граматичного ладу мови - її формальною структурою і функціонуванням – протиставляють формальну і функціональну граматики.

Формальна граматики описує граматичний лад мови від форми до значення, функціональна - від значення до форм, що виражають його.

Формальними є основні описові та нормативні граматики сучасної мови, в яких представлені системи морфологічних і синтаксичних формальних засобів мови і описані граматичні значення, укладені в цих формальних засобах. В основі функціональної граматики лежать певним чином згруповані граматичні значення, які розглядаються в їх функціонуванні разом зі специфічними для кожного контексту формальними засобами вираження.

Граматикау поділяють також на історичну та описову. Історична, або діахронічна, грамати́ка вивчає лад мови в її розвитку або на окремих минулих щаблях, досліджує ті зміни, які відбуваються в грамати́чному ладі тієї чи іншої мови з перебігом часу. Різновидом історичної грамати́ки є порівняльно-історична грамати́ка, що розглядає родинні мови в їх історичному розвитку. Описова, або синхронічна, грамати́ка вивчає стан грамати́чного ладу мови в певний період, зазвичай відповідний моменту написання грамати́ки. Різновидом описової грамати́ки є порівняльна, або контрастивна, грамати́ка, що описує подібності та відмінності в ладі споріднених або неспоріднених мов в будь-який певний момент - сучасний або минулий - їх існування [10].

Сукупність однорідних грамати́чних значень утворює грамати́чну категорію. Грамати́чна категорія - це система протиставлених один одному грамати́чних форм з однорідними значеннями [10]

По відношенню до грамати́чного значення грамати́чна категорія є загальним поняттям. Наявність в мові грамати́чної категорії визначається наявністю декількох співвідносних грамати́чних значень, регулярно відтворюваних в цілому ряді словоформ.

Тобто в мові має бути хоча б два протиставлених значення, як наприклад, 2 значення відмінка в англійській мові, 2 значення виду в українській мові. Крім того, наявність категорії також визначається наявністю морфем, що виражають її значення.

Групування словоформ за грамати́чними категоріям і частинами мови - це один з основних способів організації системи мови [10].

Грамати́чні категорії - явища історичні. З плином часу в мові можуть розвиватися одні категорії і зникати інші.

Дієслово (동사) — лексико-грамати́чний клас слів, який є універсальний, складний за будовою та найбільшою кількістю грамати́чних категорій, значень, форм і парадигм. Дієслово поряд із іменником у новітніх дослідженнях небезпідставно визначають як центральну частину мови. Саме в цих двох частинах мови сконцентровано грамати́чні категорії роду, числа, відмінка, особи, часу, способу, виду, стану, які в морфологічному плані відмежовують одну частину мови від іншої.

Грамати́чні категорії в дієслові, порівняно з грамати́чними категоріями іменника, мають складніший характер як щодо кількісного вияву, так і щодо визначення статусу,

що впливає із їхнього функціонального призначення в граматичній системі мови. Крім того, такі властиві іменникові незалежні граматичні (морфологічні) категорії, як рід, число, особа, в дієслові мають похідний характер і залежать від сполучуваного з дієсловом опорного іменника у структурі синтаксичних одиниць [23].

Дієслівні категорії перебувають у тісному взаємо-зв'язку, взаємозумовленості та взаємопроникненні, через що значення однієї категорії нерідко вкладається в значення іншої та виходить за межі власне-морфології. Тож деякі з них перебувають і в сфері інших мовних рівнів. На прикладі граматичних категорій дієслова виразно простежується у їхньому складі три угруповання, що репрезентують ознаки трьох рівнів граматики:

1. морфологічного;
2. словотвірного;
3. синтаксичного.

Саме це дало підстави вченим кваліфікувати їх як міжрівневі, тобто такі, що виявляють ознаки двох або більше граматичних рівнів.

1.2. Особливості категорій дієслова у корейській мові

Типологічно корейська мова відноситься до аглюнативних. Слова змінюються і утворюються шляхом приєднання, або «приклеювання» афіксів до основи. Афікси додаються послідовно і створюють різні граматичні форми. Вони також використовуються для зв'язку слів в словосполученнях і реченнях – замість прийменників і сполучників.

У корейській мові суворий порядок слів: залежний член речення випереджає головний. Спочатку йде підмет, потім – додаток, а в кінці речення - присудок. При цьому підмет може бути відсутнім, а дізнатися про нього можна з контексту. До присудка, вираженого дієсловом, прикметником або іменником, приєднуються закінчення. Вони додають значення заперечення та часу.

Для з'єднання декількох простих речень в складне також використовуються закінчення. Через них може виражатися причина, умова, протиставлення та інші значення. Щоб об'єднати два речення за змістом, в корейській мові використовують вставні слова. З них починається складне речення, що складається з двох простих.

У корейській мові стиль мови має граматичне вираження. Так, більш довге закінчення свідчить про більшу повагу до адресата, кому призначається повідомлення. Корейська мова передбачає використання так званих поважних суфіксів.

Категорія ввічливості в мові проявляється не тільки через форми дієслова, а й через особливі займенники і унікальні суфікси. Крім того повагу за допомогою мовних форм можна висловити не тільки щодо адресата повідомлення, а й самого предмета мови.

Іменник в корейській мові може змінюватися за числами і відмінками, але такого поняття, як граматичний рід, не існує. Крім поширених відмінків в корейській також є спільний відмінок: коли два іменників об'єднуються в одне.

Дієслова в корейській мові не відмінюються. Але вони, як і прикметники, можуть змінюватися за ступенями ввічливості. Розрізняють офіційно-ввічливий стиль, неофіційно-ввічливий стиль і просторічний стиль. Корейські прикметники ближче до дієслова і нерідко виступають в ролі присудка.

Що стосується займенників, то в корейській мові практично відсутні займенники 2 особи. Аналог займенника «Ти» можна зустріти тільки в найнижчому стилі спілкування. Традиційним ввічливим зверненням є конструкція, що включає в себе ім'я співрозмовника і суфікс. Для більш ввічливого звернення потрібно додати посаду людини, наприклад, пан директор і т.п. Зараз загальне поширення отримують займенники, якими корейські подружжя звертаються один до одного. Вони компенсують відсутність особистого нейтрального займенника «ти» [27].

Корейські дієслова зазвичай поділяються на чотири категорії: дія, стан (або опис), екзистенційні зв'язки.

Статичні або описові дієслова іноді називають прикметниками.

Екзистенційні дієслова передають існування чогось, або його присутність у певному місці, або володіння певною істотою. Ця категорія була створена для дієслова 있다 «існувати» та його протилежності, 없다 «не існувати».

Копулятивні дієслова дозволяють невербальним закінченням приймати дієслівні закінчення. У корейській мові ця категорія була створена для позитивного та негативного зв'язку. Однак у корейській мові є багато інших дієслів, які також служать для приєднання дієслівних закінчень до іменників, особливо 하다 «робити» [22].

Різниця між дієсловами дії та описовими дієсловами видно в сполученні дієслів у кількох місцях. Зв'язки відмінюються як дієслова стану, але дієслова існування відмінюються як дієслова дії. Деякі дієслова можуть бути статичними або активними, залежно від значення.

Корейські дієслова відмінюються. Кожна форма дієслова в корейській мові складається з двох частин: основи дієслова, простої або розширеної, плюс послідовність флективних суфіксів. Дієслова можуть бути досить довгими через усі суфікси, що позначають граматичні контрасти.

Корейські дієслова зазвичай поділяються на чотири категорії: дія, стан (або опис), екзистенційні та дієслова-зв'язки.

Дієслова дії або процесивні дієслова включають якусь дію або внутрішній рух.

Статичні або описові дієслова іноді називають прикметниками.

Екзистенційні дієслова передають існування чогось, або його присутність у певному місці, або володіння певною істотою. Ця категорія була створена для дієслова **있다** itda «існувати» та його антоніму, **없다** eopda «не існувати».

Копулятивні дієслова дозволяють невербальним закінченням приймати дієслівні закінчення. У корейській мові ця категорія була створена для позитивної та негативної зв'язки. Стверджувальна зв'язка - це **이다** ida «бути», а негативна зв'язка **안이다** anida «не бути». Однак у корейській мові є багато інших дієслів, які також служать для приєднання дієслівних закінчень до іменників, особливо **하다** Nada «робити».

Різниця між дієсловами дії та описовими дієсловами видно в сполученні дієслів у кількох місцях. Зв'язки відмінюються як дієслова стану, але дієслова існування відмінюються як дієслова дії. Деякі дієслова можуть бути статичними або активними, залежно від значення [12].

У корейській мові існує складна система вираження ввічливості. Оратор завжди повинен мати на увазі свою соціальну позицію по відношенню до співрозмовника, а також до тієї людини, про яку йде мова. Це забезпечується системою закінчень, які додаються до дієслів і прикметників. Так, дієслово **가다** (гада) – «йти» може використовуватися в такій словниковій формі виключно в письмовому тексті, не зверненому до співрозмовника (напр. непряма мова в літературному творі). В усному

спілкуванні або листі при спілкуванні з близько знайомою людиною буде використовуватися форма 가 (ка), при спілкуванні з малознайомою людиною, або людиною, що знаходиться на більш високому щаблі соціальної ієрархії, зазвичай використовується ще більш ввічлива 갑니다.

Згідно роботи відомого лінгвіста Лі Ік Сопа за класичним підходом існує 6 рангів ввічливості.

Таблиця 1.1

Ранги ввічливості в корейській мові

Офіційно-ввічливий стиль (합쇼체)	어제 극장에 갔다 왔습니까? — Ви учора ходили до кінотеатру? 지금 무엇을 합니까? — Що ви зараз робите?
Неофіційно-ввічливий стиль (해요체)	수미 씨, 무슨 영화를 좋아해요? — Сумі, який фільм вам подобається? 마이클 씨는 중국에 갔어요. — Майкл поїхав до Китаю.
Офіційно-фамільярний стиль (해라체)	나는 오늘 일찍 집에 간다. — Я сьогодні раніше піду додому. 가족이 보고 싶다. — Я сумую за родиною.
Неофіційно-фамільярний стиль (해체)	나는 어제 산에 갔다 왔어. — Я учора ходив в гори. 친구가 도서관에 공부하고 있어.— Друг вчиться в бібліотеці.

В своїх роботах дослідник Ім Хо Бін виділяє 5 рівнів — *하오* і *하게* він об'єднує в низький стиль.

За роботою дослідника Ю.Н. Мазуром - *하오*, *하게*, *한다* — відносяться до низького стилю.

Функціонування допоміжних дієслів по зовнішній структурі з основним дієсловом нагадують вільні і стійкі словосполучення, проте в дійсності ними не є. Вони характеризуються всіма тими ознаками, які властиві складним дієловам і відрізняються єдиним значенням, синтаксичною функцією і відсутністю живих синтаксичних зв'язків між компонентами. Більш того, значення більшості допоміжних дієслів, утворених від структурного складання, можуть мати переносне або інше значення.

У корейській мові у допоміжних дієслів ступінь їх граматикалізації, а також здатність до утворення складних дієслів різні. Одні допоміжні дієслова поєднуються з невеликою кількістю форм дієприслівника (наприклад, такі, як *앉아서*, і т.п.); інші мають більш широку сферу сполучуваності. Важливу роль в граматикалізації [1] допоміжного дієслова (компонента) відіграє семантика самих дієслів.

У дієсловах з контрастними значеннями ступінь граматикалізації проявляється більше, наприклад, *달리고 있다* — бігти в даний момент (. — бігти) або *앉아 있다* — сидіти в даний момент (. — сидіти) і т. д. Не виключаються і допоміжні дієслова, що надають основному дієслову в дієприслівниковій формі відтінок миттєвості, раптовості здійснення дії. Такого роду дієслова в зазначених утвореннях втрачають свою вихідну семантику. Наприклад, такі допоміжні дієслова, як *말다*„, втративши свою лексичну значимість, вживаються лише в поєднанні з основними дієслівними формами. Деякі допоміжні дієслова цікаві тим, що вони мають кілька значень, дуже далеких від вихідного значення або доповнюють значеннями, що підсилюють їх основне значення, наприклад, *가 버리다* — піти (назавжди), *먹어 버리다* — з'їсти (до кінця), *해 주다* — зробити (для кого-то) [2].

Як показує вищевикладене, взаємини між першим і другим дієсловами можуть змінюватися, основне значення виражається першим дієсловом. Однак друге

(допоміжне) дієслово є основним елементом при утворенні дієслова, роль якого в реченні дуже велика [4].

Розглянемо на прикладі дієслова **주다**, а саме, дієслово **주다** в якості допоміжного дієслова, що доповнює певним значенням в комунікативних одиницях (говорить=слухає) [2]: **이,.. 이..** [1]. Учитель Лі, будь ласка напишіть (мені) тільки це. **В 씨 주십시오** основне дієслово **쓰다**, беручи участь в утворенні висловлювання в наказовій формі за допомогою **주다**, вказує на значення прохання і бажання мовця із зазначенням на чемне ставлення до статусу і вік слухача. Або в зверненнях типу **선생님,.. 이 이** [1]. Учитель, ось і перший сніг йде, розкажіть про вашу першу любов. **엄마, 이 책을 읽어 주십시오.** Мамо, прочитайте (будь ласка) цю книгу.

Аналіз дієслова показує, що необхідний аналіз семантики зазначеного дієслова в зверненні і висловлюваннях, адресованих другій особі (**너,.. 선생님**) з урахуванням граматичних особливостей і функціонування в комунікативних одиницях [3].

В даний час особливо актуальне дослідження механізму граматикалізації дієслів, що мають в системі сучасної корейської мови, семантичні особливості в реалізації додаткового значення. Вивчаючи проблеми семантичної структури дієслова, тим самим можливе вивчення стройової характеристики, тобто розгортання словозміни, посилення ролі допоміжних дієслів по семантичній функції, наприклад: **할머니의 집을 들어 주십시오.** Допоможіть підняти, будь ласка, речі бабусі. **가족 사진 좀 보여 주세요.** Покажіть, будь ласка, сімейні фотографії.

Варто було б внести ясність у визначенні такого роду дієслів як **들어 주십시오** і **보여 주세요**, а саме, що додаткове значення таких дієслів знаходять ознаки абстрактного змісту і різнопланового функціонального навантаження. Як зазначалося вище, граматикалізація дієслів проявляється вже в самому факті наявності декількох функціонально-граматичних значень, що формуються на основі взаємодії лексичних і граматичних компонентів семантики дієслова.

Актуальність дослідження допоміжних дієслів обумовлена його зв'язком з проблемами сучасної функціональної лінгвістики, а саме вивченням функціонального, змістовного і формального аспектів мови в їх взаємодії, а також вивченням слова в цьому напрямку як центральної одиниці мови

РОЗДІЛ 2. КАТЕГОРІЯ ДІЄСЛОВА У КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ

Дієслово, згідно з граматиною Пор-Рояля, є «словом, що позначає твердження, із зазначенням на особу, число і час» [12]. А. Арно і К. Лансло вказують, що різноманітність осіб і чисел в дієсловах пояснюється тим, що люди з метою скорочення своєї мови почали приєднувати в рамках одного слова до твердження (дієслова) суб'єкта речення.

Граматики Пор-Рояля пояснювали появу категорії особи дієслова з точки зору не конкретної людини, що є носієм однієї якоїсь мови, а з позиції якогось узагальненого колективу. Так, розмірковуючи про появу дієслів першої і другої особи, лінгвісти стверджували наступне: «Для того, щоб позбавити себе від необхідності постійно вживати в мові займенники, вирішили, що цілком достатньо приписати слову деяке закінчення, яке означало б, наприклад, що ми говоримо про себе. Таке вживання дієслова було названо першою особою» [14].

Другу особу було створено так само, як і перше, тільки щодо того, кому адресована мова, що стосується третьої особи дієслова, то згідно з твердженнями А. Арно і К. Лансло воно є основою дієслова. Слід зазначити, що граматики згадували і про східні мови, для яких третя особа дієслова є основною, оскільки це природно, щоб дієслово висловлювало «в першу чергу твердження, не позначаючи спеціально будь-якого підмета, і лише потім за допомогою зміни флексії визначалася б перша або друга особа» [4].

Розробники універсальної граматики виділяли три простих і три складних часи. До простих часів відносили сьогодення, минуле і майбутнє, а до складних – минуле недосконале (*prétérit imparfait*), подвійно минуле або давноминуле (*plus-que-parfait*), майбутнє в його відношенні до минулого або майбутній досконалий час (*le future parfait*).

У граматиці Пор-Рояля спосіб дієслова має наступні види: підрядний, бажаний, поступливий, наказовий (імператив). Як стверджують А. Арно і К. Лансло, у дієслова є

категорія застави, ними виділялися: дійсна заставка, що позначає дію; пасивна заставка; і середня заставка, що позначає дію, що не переходить на зовнішні предмети.

Схоже пояснення природної появи категорій дієслова виявляється і в теорії Г. Пауля. Він пише про несвідомий зв'язок між різними часами, способами, особами одного і того ж дієслова в силу схожого звучання і спорідненого значення. Такі зв'язки можуть проявлятися і чинити дію, не будучи усвідомленими, вони не повинні прирівнюватися до граматичних категорій, хоча зазвичай і збігаються з ними.

Г. Ундервуд відзначав, що найважче в дослідженні дієслова корейської мови полягає не в різноманітності тимчасових форм або форм способу, а у великій кількості іменників, прислівників, сполучників, які поєднуються з ним. Вчений стверджував, що корейське дієслово абсолютно безособове і не має категорії числа. При цьому він робив застереження, що існує ряд дієслів, особа яких можна визначити за значенням самого дієслова в реченні – наприклад, в наказовій формі. Такий напрямок пошуку категорії особи у дієслів в корейській мові побічно вказує на звернення автора до універсальних правил. Зокрема, на цей висновок цілком могла вплинути добре знайома Г. Ундервуду німецька мова, в якій наказові форми дієслова є носіями значення особи.

Г. Ундервуд підрозділяє дієслова на власне дієслова (active) і дієслова стану (neuter), або дескриптивні дієслова (adjectival verbs). Зазначається, що власне дієслова можуть бути активними/пасивними, перехідними/неперехідними. Корейське дієслово володіє трьома формами застави: активним, каузативним і пасивним, але ці три форми застави, на відміну від англійської мови, не завжди чітко простежуються в корейській. Деякі дієслова мають однакову форму для активної і каузативної застави. Каузативна заставка утворюється за допомогою суфіксів, які приєднуються до основи дієслів: 오 [o], 우 [u], 이 [i], 히 [xi], наприклад, 죽이오 [чук-іо] (вбивати), 먹이오 [м'ок-іо] (з'їдати), 보여 [п'юе-о] (показувати). Пасивна заставка утворюється шляхом приєднання до основи дієслова суфікса 이 [i], наприклад, 여오 [й'оо] (відкривати) – 열니오 [й'ол-ніо] (бути відкритим).

Г. Ундервуд зазначає, що корейське дієслово володіє тільки одним основним (basal) відмінюванням, яке має різні форми способу і часу. Так само, як і автори граматики Пор-Рояля, він виділяє форми простого і складного часу. Однак до простого

часу відносяться сьогодення (Present), минуле (Past), майбутнє (Future) і минуле в майбутньому (Future Past), а до складного часу – продовжений час (теперішнє або минуле) (The Progressive (present or past)), продовжене майбутнє (Continued Future), можливе минуле в майбутньому (Probable Future Past) і давноминуле (Pluperfect).

Г. Ундервуд, віддаючи пріоритет морфології, зумів виділити велику кількість видо-часових форм дієслова. Керуючись морфологічними критеріями, він описав складні поєднання тимчасових суфіксів. Зокрема, для вираження припущення здійснення дії до основи дієслова приєднуються два тимчасових суфікса, а саме, суфікс минулого часу –**엇** [öt] і майбутнього часу –**겟** [ket]. Імовірно, наявність суфікса майбутнього часу-**겟**[ket] дало підставу Г. Ундервуду стверджувати, що дія, виражена поєднанням –**엇겟** [ötket], має відношення до майбутнього.

2.1. Категорія комунікативної цілеспрямованості

У корейській мові серед граматичних категорій дієслова виокремлюють категорію комунікативної цілеспрямованості, яка служить для позначення комунікативної модальності, а саме повідомлення, питання, спонування, заклик, і виражає відношення між змістом висловлення та учасниками комунікації.

Ця категорія виражається фінітними формами дієслова, прикметника, зв'язки та є основною характеристикою присудка, на який закінчується речення [15].

Категорія характеризується кінцевими формами дієслова, прикметника, зв'язки і є основною характеристикою кінцевого присудка в реченні. Категорія охоплює 4 типи форм:

1) Розповідні речення:

우리 한국 친구는 우크라이나어를 배웁니다. — Наш друг з Кореї вивчає українську мову.

저는 오늘 극장에 갑니다. — Я сьогодні йду у кінотеатр.

У поданих реченнях дієслова 배우다 — "вивчати" та 가다 — "йти" представлені у формі присудка у розповідному реченні. Вони не несуть ніякої особливої

емоціонального навантаження, а лише є викладенням подій, які відбулися, відбуваються або відбудуться у майбутньому.

2) Питальні речення:

린다 씨는 한국 음식을 좋아합니까? — Лінда, вам подобається корейська кухня?

아침에 몇 시에 일어나요? — О котрій годині ранку ви прокидаєтесь?

У поданих реченнях дієслова 좋아하다— "подобатися" та 일어나다 — "прокидатися" представленні у питальній формі. Вони не мають ніякого емоційного посилу, а лише виражають питання яке мовець адресує до співбесідника.

3) Спонукальні речення:

Спонукальні речення слугують для вираження наказу, волевиявлення мовця і категоричного спонукання співбесідника до дії.

Наприклад:

열심히 공부하세요! — Навчайтеся старанно!

사과 세 개를 주세요. — Дайте будь ласка 3 яблука [9].

В поданих вище реченнях слова 공부하다 — "вчитись" та 주다— "давати" використовується разом з граматичною конструкцією " - (으) 세요", що позначає спонукання слухача до дії.

Також до спонукальних речень відносяться і ті що спонукають не виконувати якусь дію.

Наприклад:

여기에서 밥을 먹지 마세요. — Не їжте тут.

집에 늦게 돌아가지 마세요. — Не повертайтеся пізно додому.

У цих двох реченнях дієслова 먹다— "їсти" та 돌아가다— "повертатися" використовуються разом з граматичною конструкцією " - 지 마세요".

4) Закличні речення:

Закличні речення служать для вираження запрошення до дії, заклику до здійснення дії разом з мовцем.

Наприклад:

주말에 등산을 합시다. — Ходімо у гори на вихідних.

식당에 밥을 먹으러 갑시다. — Ходімо поїмо до ресторану.

У поданих реченнях дієслова 하다 "робити" та 가다 "йти" використовуються разом з граматичною конструкцією (- (으)십시오).

Саме завдяки використанню граматичної конструкції (- (으)십시오) мовець виражає заклику до співбесідника виконати конкретну дію разом [12].

Фінітні форми як показники категорії цілеспрямованості включають в себе і відповідну інтонацію. В деяких випадках при тотожних закінченнях, як наприклад у питальних, розповідних та спонукальних реченнях з закінченням: "- 소, -지, - (으) 세요" форми відрізняються лише інтонацією.

Інтонація може відігравати важливу роль коли ми визначаємо характер форми і не тільки.

Так наприклад, такі речення, як:

선희 씨는 시계를 사요? — Сонхі купує годиник?

선희 씨는 시계를 사요. — Сонхі купує годиник.

У цих двох реченнях різниця полягає тільки в інтонації. Адже закінчення у обох реченнях однакове.

Дієслово "사다" — "купувати", у поданих реченнях використовується у ввічливо-неофіційному стилі, в якому твердження та питання виражається лише інтонацією мовця [21].

Так само і у реченнях:

어제 공원에 갔다 왔어요? — Вчора ходив у парк?

어제 공원에 갔다 왔어요. — Вчора ходив у парк.

Зрозуміти питальне це речення чи розповідне можливо завдяки інтонації. Адже закінчення в обох реченнях є однаковими.

Також закінчення "- (으) 세요", в залежно від речення може відрізнятися за своїм значенням.

Наприклад:

선생님께서 도서관에 가세요? — Вчитель йде до бібліотеки?

선생님께서 도서관에 가세요. — Вчитель йде до бібліотеки.

선생님께서 도서관에 가세요. — Вчитель, сходіть будь-ласка до бібліотеки.

Залежно від інтонації ми можемо зрозуміти яке значення було закладено у речення. Граматична конструкція "- (으) 세요" залежно від комунікативної спрямованості мовця може мати як значення ввічливої форми, по відношенні до якоїсь особи, що додається до дієслова [13].

Також ця граматична конструкція може вживатися у ввічливому варіанті наказової форми зі значенням «виконайте будь-ласка».

Так у першому та другому реченні "선생님께서 도서관에 가세요?" — "Вчитель йде до бібліотеки?" та "선생님께서 도서관에 가세요." — "Вчитель йде до бібліотеки" використовується значення ввічливої форми розповіді про вчителя, а у реченні "선생님께서 도서관에 가세요." — "Вчителю, сходіть будь-ласка, до бібліотеки", використовується значення ввічливої наказової форми. І саме завдяки інтонації в усному мовленні можливо чітко зрозуміти комунікативну направленість мовця.

2.2 Категорія соціальної орієнтації

Категорія соціальної орієнтації — це граматична категорія дієслова, яка виражається відношенням мовця до співбесідника [5].

Ввічливість в корейській мові є стрижнем ієрархії корейського суспільства і має граматико-лексичну диференціацію.

Залежно від того, хто є об'єктом ввічливості і якими граматичними засобами виражається ввічливість, корейські граматики виділяють 3 категорії в системі ввічливості:

- Категорія адресива (상대경어법)
- Категорія суб'єктива (주체경어법)
- Категорія об'єктива (객체경어법)

До першої категорії відноситься система форм, складова "категорії особистого ставлення" або "категорія адресива" і виражає ввічливість (або відсутність такої) по відношенню до співрозмовника.

Друга група системи ввічливості, яку вчений-японіст В. Алпатов назвав категорією гоноратива, висловлює ввічливість до суб'єкта дії (주체경어법 чучхе кнопнопоп), у зв'язку з чим нам видається більш правильним назвати її "категорією суб'єктива".

І третя група висловлює ввічливість по відношенню до об'єкта розмови (эк кекче кнопнопоп). Назвемо цю групу "категорією об'єктива", оскільки основним об'єктом ввічливості в даній категорії є об'єкт мови.

Категорія адресива є найбільшою групою і має розгалужений афіксальний рівень реалізації.

Ввічливість категорії адресива реалізується за допомогою різних ступенів ввічливості, які мають відповідні лексико-граматичні складові. Щодо складу ступенів ввічливості категорії адресива думки корейських лінгвістів розходяться. У різних джерелах дається різний склад ступенів ввічливості. Так, у американського корезнавця Сон Хомін їх сім, в північнокорейських граматиках, як правило, три.

Більшість Південнокорейських лінгвістів вважають, що їх шість [성기철 1990]. Південнокорейські лінгвісти, такі як Сон Гічол (1985), се Джонсу (1984), Лі Іксоп (1974) та ін. приймають систему ввічливості, запропоновану Чве Хєнбе ще в 1937 році [최현배 1937], в яку S. Martin (1964), а слідом за Ним і Сон Гічоль [성기철 1970] та ін внесли додатково неофіційно-ввічливий ступінь на-요 (.) [성기철 1990:402]. І на сьогоднішній

день прийнято вважати, що базових ступенів ввічливості категорії адресива всього шість [고영근,., 박경조 1985: 173]. Це: 1) Хас хасіпсіочхе, 2) ха хаочхе, 3) 하게체 хагечхе, 4) Хэ хэрачхе, 5) 해요체 хэччхе, 6) 해체 хэчхе (по-іншому званою 반말 панмаль). У свою чергу ці 6 ступенів ввічливості розподіляються за двома формами ввічливості: офіційною і неофіційною.

До офіційних форм ввічливості відносяться 하십시오체 хасіпсіочхе, ха хаочхе, 하게체 хагечхе і Хе харачхе відрізняються імперативністю і вживаються, як правило, в офіційних ситуаціях або з офіційним відтінком. До неофіційних форм відносяться 해요체 хеєчхе, хе хечхе / пан панмаль.

Кожен ступінь ввічливості має певні граматичні закінчення. Вживаються ступені лише в певних мовних ситуаціях до певного співрозмовника.

У категорії адресива ми розрізняємо форми ввічливості і ступені ввічливості. Форми ввічливості в корейській мові перегукуються з українськими формами ввічливості. Різниця полягає у тому, що в українській мові виділяються дві форми ввічливості, звані формальною (на ви) і неформальною (на ти). Саме назва форм "формальна" і "неформальна" виражає їх формальний, тобто дистантний, або неформальний, тобто близький характер. При цьому в корейській мові форми ввічливості поділяються на офіційну або неофіційну. Назва даних форм говорить про те, що в корейській мові ввічливість носить соціальний характер і залежить від ситуації спілкування (офіційної або неофіційної). Різниця між українською і корейською системами ввічливості полягає не тільки в цьому, але і в тому, що якщо в українській мові ввічливість може обмежуватися двома формами, то в корейській мові дві форми ввічливості мають подальший поділ на ступені ввічливості.

2.3 Граматична категорія способу дії

Категорія способу дії — це категорія, що позначає відношення дії, стану або ознаки до дійсності, яке встановлюється мовцем. Ця категорія виражає оцінку реальності зв'язку між дією, станом, ознакою і її суб'єктом з точки зору мовця і охоплює

лише розповідні і питальні форми, тобто лише ті форми, які характеризуються категорією часу [2].

Розрізняють 3 форми способу дії:

1) Дійсний—означає реальну дію і є найбільш вживаним, дієслова в ньому здійснюються за часами.

Наприклад:

민수 씨는 학교에 갑니다. — Мінсу йде до школи.

언니는 도서관에서 숙제를 했어요. — Сестра виконувала домашнє завдання у бібліотеці.

В поданих реченнях мовець розповідає про реальну дію, яка відбувається, відбулася, або буде відбуватися.

2) Потенційний — виражає прогнозування мовцем дії і представляє дію як можливу, припущену або таку, яка повинна бути здійснена. Використовується з частками "(으)ㄹ 거요".

가: 아침 9시에 출발할까? — Відправимося о 9 годині?

나: 그 시간에는 같이 막힐거요. — Скорі ж за все у цей час будуть затори.

У другому реченні завдяки частці "을 거요" мовець виражає своє припущення та прогнозування ситуації — "скорі ж за все будуть затори".

추석 전이니까 백화점에 사람이 많을 거요. — Так як дні перед Чусоком, скорі ж за все в торгівельному центрі буде багато людей.

У поданому реченні мовець через частку "을 거요" передає своє припущення щодо ситуації — "скорі ж за все буде багато людей".

3) Ретроспективний — виражає співвідношення між подіями, що відбулися у минулому, згадкою про минуле, з підтвердженням достовірності висловлювання.

Ретроспективний час виражається завдяки використанню дієслова з частками "더니, 던, 디, 데, 더, 습/ㅂ디다".

린다 씨가 다이어트를 하더니 날씬해졌어요.— Лінда сиділа на дієті, тому вона схудла.

수미씨는 어렸을때부터 열심히 공부하더니 노벨상까지 받았어요. — Сумі з дитинства старанно навчалася, і в результаті отримала Нобелівську премію [14].

В поданих реченнях як в першому так і в другому завдяки використанню частки "더니", мовець виражає співвідношення між подіями у минулому на теперішньому: "сиділа на дієті — схудла" та в другому "старанно навчалася — отримала Нобелівську премію".

2.4 Категорія стану

Стан – це граматична категорія дієслова, якою передається взаємовідношення суб'єкта й об'єкта в процесі виконання дії [3].

В корейській мові виділяють три категорії стану, а саме:

- Активний стан: підмет — суб'єкт (виконавець дії).

Наприклад:

학생은 학교에 갑니다. — Учень йде до школи.

어머니는 책을 읽습니다. — Мати читає книгу.

У другому реченні підмет "어머니" та у першому реченні підмет "학생" є безпосередніми виконавцями дії, що зазначається у реченні.

- Пасивний стан: підмет — об'єкт дії. В корейській мові пасивний стан формується завдяки додаванню суфіксів "이,히,리,기" до дієслова дії, а вибір суфіксу для кожного дієслова є індивідуальним залежно від приголосної (голосної) у кінці основи дієслова [17].

Пасивний стан використовується задля позначення дії, що виражається у реченні непрямым відмінком. Тобто дія виконується суб'єктом, який виражений у реченні непрямым доповненням.

Наприклад:

도둑이 경찰에게 잡혔습니다. — Крадій був затриманий поліцією.

마이클이 반장으로 뽑혔습니다. — Майкл був обраний старостою.

저기 서울타워가 보입니다. — Там видніється Сеульська вежа.

У представлених вище реченнях ми можемо побачити, як такі дієслова, як 보다 — дивитися, 뽑다 — обирати, 잡다 — ловити, при додаванні суфіксів пасивності перетворюються у слова: 보이다 — виднітися, 뽑히다 — бути обраним, 잡히다 — бути спійманим.

Також пасивний час може виражатися через граматичну конструкцію " - 아/어지다", яка додається до дієслова стану.

Подібно до попередньої пасивної форми, в якій до дієслова було додано суфікси, ця конструкція також використовується, коли дія чи поведінка суб'єкта відбувається або через дію, виконану кимось іншим або через якусь іншу непрямую дію, вчинену якоюсь людиною [24].

커피가 다 쏟아졌어요. — Кава вся розлилася.

가을이 돼서 날씨가 추워졌어요. — Настала осінь, тому похолоднішало.

У цих двох реченнях використовуються слова 춥다 —бути холодним, та 쏟다 — розливати, з додаванням граматичної конструкції - 아/어지다, завдяки чому ці слова виражаються як: 추워지다 — похолоднішати, та 쏟아지다 — розлитися.

Також пасивний час в корейській мові може виражатися через ще одну граматичну конструкцію: " - 게 되다". Конструкція додається до дієслова дії та використовується для вираження пасивності у випадках, коли немає самої волі чи наміру суб'єкта.

Наприклад:

친구가 그 가게를 좋아하니까 저도 자주 오게 되었습니다.

— Мій друг любить той магазин, тому я також почав частіше туди ходити.

작년부터 한국에 살고 되었습니다.

— 3 минулого року я почав жити в Кореї.

В поданих вище реченнях до слів **살다**— жити, та **오다**— приходити було додано граматичну конструкцію пасивного стану « - 게 하다», завдяки якій можна виразити пасивний стан **살게 되다**— став жити, **오게 되다**— став ходити.

Каузативний стан.

Каузативний — позначає дії, яка виконується над об'єктом, вираженим у реченні прямим або непрямим додатком, в такому випадку суб'єкт-підмет не є виконавцем дії, а лише спонукає до дії, стимулює до дії іншого суб'єкта, дозволяє дію іншого суб'єкта, який, будучи об'єктом спонукання, є реальним виконавцем дії [6].

Для утворення таких речень каузативного стану, використовуються такі конструкції:

Перший спосіб:

"명사 2+ 이/가 명사 1 +을/를 동사+ -이/히/리/기/우/추"

Наприклад:

마이클 씨는 린다 씨를 웃겼습니다. — Майкл розсмішив Лінду.

어머니는 아이들을 깨웠습니다. — Мати розбудила дітей.

У цих двох реченнях такі слова як **웃다**— сміятися та **깨다**— прокидатись, вживаються у каузативному стані, а саме: **웃기다**— розсмішити, **깨우다**— розбудити.

Так, каузативний стан в корейському реченні може бути виражений через суфікси – **이/히/리/우/추** до основи дієслова.

У випадку вживання цієї конструкції у першому реченні «Майкл розсмішив Лінду» ми можемо бачити що Майкл здійснює дію саме на Лінду, він її розсмішив. Так само і у другому реченні «Мати розбудила дітей» ми можемо бачити, що мати здійснює дії безпосередньо на дітей, вона їх розбудила [19].

Другий спосіб:

" 명사3+ 이/가 명사1+에게 명사3+을/를 동사+ -이/히/리/기/우/추"

Наприклад:

선생님은 학생들에게 역사 책을 읽힙니다. — Вчитель читає книгу з історії учням.

어머니가 아이에게 예쁜 옷을 입힙니다. — Мати одягає дитину у гарний одяг.

У поданих вище реченнях дієслова "입다" — читати та "읽다" — читати, використовуються у каузативі як: 입히다— одягати (когось) та 읽히다— читати (комусь).

У випадку вживання цієї конструкції на відмінну від першої, у реченні « Мати одягає дитину у гарний одяг», мати виконує дію не безпосередньо на дитину, а на одяг, вона одягає дитину. У другому прикладі так само «Вчитель читає книгу з історії учням». Вчитель не виконує дії над учнями, а виконує на книгу, він її читає для учнів.

Також каузативний стан в корейській мові може виражатися через граматичну конструкцію "-게 하다".

Для утворення таких речень каузативного стану, використовуються такі конструкції:

"명사1+이/가 명사2+을/를 동사- 게 하다"

Наприклад:

지민 씨는 수미 씨를 행복하게 합니다. — Джимін зробив Сумі щасливою.

선생님께서서는 학생들은 10분동안 쉬게 하셨습니다. — Вчитель дав учням відпочити 10 хвилин.

В поданих реченнях слова 행복하다 — бути щасливим та 쉬다 — відпочивати виражаються як 행복하게 하다 — робити щасливим та 쉬게 하다—давати відпочивати.

В цьому випадку на відміну від першого ми можемо бачити, що у реченні "Джимін зробив Сумі щасливою» та у реченні "Вчитель дав учням відпочити 10 хвилин", "Джимін" та "Вчитель" не виконують дію безпосередньо, а лише підштовхують до виконання цієї дії іншою особою, в першому реченні — це "Сумі", а у другому — це "учні".

2.5 Видові та аспектуальні форми дієслова

Видові і аспектуальні форми дієслова — це ряд форм, які служать для вираження таких співзначень, які можуть бути семантично співвіднесені з категорією виду і аспекту, але не є повнозначною категорією.

Видові форми дієслова — служать для вираження спеціальними граматичними засобами таких співзначень, які можуть бути семантично співвіднесені з категоріальними формами виду [14].

Виділяють 5 видових форм:

1) *Тривалий вид* (-고 있다, -고 계시다) — характеризує дію як процес в його розвитку, як продовжуваний у часі і не завершений до моменту мовлення або у будь-який інший момент мовлення.

Наприклад:

어제 두 시간동안 숙제를 하고 있었어요.— Вчора на протязі двох годин робив домашнє завдання.

지금 한국 소설책을 읽고 있어요. — Зараз я читаю корейській роман.

В поданих реченнях завдяки конструкції "-고 있다" мовець показує що дія, про яку йде мова, відбувалася або відбувається на протязі якогось періоду часу. Так у першому реченні закінчення "하고 있었어요" — "робив" показує, що дія відбувалася деякий час. І у другому реченні закінчення "읽고 있어요" — "читаю" показує, що дія відбувається в момент мовлення і продовжується на протязі якогось періоду часу.

2) *Граничний вид* (-고 말다) — виражає абстрактне значення межі дії, після досягнення якої дія має закінчитися.

Наприклад:

숙제를 끝내려고 했지만 포기하고 말았어요. — Я збирався зробити домашнє завдання, але залишив це.

요즘 잠을 잘 자지 않아서 건강이 나빠지고 말았어요. — Останнім часом мало спав, тому в результаті погіршилося здоров'я.

В поданих реченнях завдяки граматичній конструкції " - 고 말다" , ми можемо бачити як в першому реченні "포기하고 말았어요" — «здався», та в другому "나빠지고 말았어요" — "погіршилося", показують, що дія вже виникла і закінчилася.

3) *Доконаний вид попередньої дії* (- 고 나서, - 고 나니) — представляє попередню як повністю завершену і може бути у складі лише середнього присудка.

Наприклад:

일을 다 끝나고 나서 쉬어요. — Після того, як закінчую всю роботу, відпочиваю.

아침을 먹고 나서 신문을 봐요. — Після того як поснідаю, читаю газету.

В поданих реченнях ми можемо бачити, що завдяки граматичній конструкції " - 고 나서", яка завжди стоїть в середині речення, ми можемо показати завершеність однієї дії, після якої настає інша. Так у першому реченні "일을 다 끝나고 나서" — "після закінчення всієї роботи", та у другому реченні "먹고 나서"— "після того, як поїв", ми можемо бачити повне завершення однієї дії у першій частині речення та початку нової дії у другій частині речення.

4) *Бажальний вид* (-고 싶다) — представляє дію як бажану.

Наприклад:

주말에 영화를 보고 싶어요. — На вихідних хочу подивитися фільм.

한국말을 잘 못 해요. 한국말을 잘 하고 싶어요. — Я погано знаю корейську мову.

Хочу добре володіти корейською мовою.

В поданих реченнях завдяки граматичній формі " - 고 싶다" мовець виражає своє бажання до виконання конкретної дії, так у першому реченні "보고 싶어요" — хочу подивитися», "하고 싶어요" — "хочу володіти" чітко показано бажання мовця.

5) *Багаторазовий вид* (- *곤하다*) — означає багатократно повторювану дію.

Наприклад:

주말에 한국 요리를 하곤 해요. — На вихідних я зазвичай готую корейські страви.

대학교에 입학하기 전에 노래를 많이 하곤 했어요. — До вступу до університету я багато співала.

Таким чином у поданих реченнях "요리를 하곤 해요" — "готую" та "노래를 많이 하곤 했어요" — "багато співала" , мовець показує, що дії, про які йде мова, були виконані неодноразово.

Аспектуальні форми дієслова — це форми, які служать для вираження таких співзначень, які співставні з категоріальними формами способу дії і відображають різні відтінки характеру виконання дії.

- *Форми аспекту результативності дії:*

1. *아/어가지고* — значення набуття;

Наприклад:

숙제를 해 가지고 왔어요. — Прийшов зі зробленим домашнім завданням.

가방을 사 가지고 친구 집에 갔어요. — Пішов у гості до друга купивши сумку.

2. *아/어 나다* — значення виникнення, виходу;

Наприклад:

커피를 쏟아냈어요. — Розлив каву.

교통 난 후에 살아났어요. — Після аварії залишився живим.

3. *아/어 나서다* — значення виступу, початку;

Наприклад:

그 사람은 싸워 나섰어요. — Та людина у сутичці виступала у перших рядах.

4. *아/어 놓다* — направленість дії всередину;

노트를 사 주머니에 넣었어요. — Купив записник та поклав його до кишені.

종이비행기를 접어 넣었어요. — Склав паперового літака.

5. 아/어 놓다 — значення віддачі, визволення;

이 위에 올려놓으세요. — Покладіть будь-ласка сюди зверху.

6. 아/어 내다 — значення виявлення, віддачі;

그 사람이 비밀을 알아냈어요. — Та людина дізналася таємницю.

7. 아/어 두다 — значення завчасності;

편지를 써 두었어요. — Написав та залишив лист.

8. 아/어 먹다 — присвоєння або вчинення негативної дії;

그 사람의 핸드폰을 써먹었어요. — Використав телефон тієї людини.

9. 아/어 버리다 — значення втрати, закінчення;

그 책을 읽어 버렸어요. — Дочитав ту книгу.

10. 아/어치우다 — доведення дії до кінця.

민수씨는 혼자 다 먹었어요. — Мінсу з'їв все сам.

- Форми аспекту тривалості дії :

1) 아/어 가다 — направленість в майбутнє;

내일 사전을 가지고 학교에 가요. — Завтра піду школи взявши словник.

2) 아/어 나가다 — просування, розвиток;

그 메모를 지워 나갔어요. — Стер ті записи.

3) 아/어 오다 — направленість із минулого;

주스를 사 왔어요. — Приніс куплений сік.

4) 아/어있다, 계시다 — тривалий стан

하루종일 숙제를 하고 있어요. — Весь день роблю домашнє завдання.

- Форми аспекту інтенсивності дії:

아/어 대다 — має завжди негативне значення

왜 이렇게 많이 과자를 먹어 대요? — Чому ти так багато їси печива?

- Форма аспекту цілеспрямованості дії

아/어 주다

남자는 여자한테 꽃을 사 줬어요. — Хлопець купив дівчині квіти.

- Форми аспекту випробувальної дії

아/어 보다

한국에 가 봤어요? — Ти їздив до Кореї?

У формі дієслова можуть вживатися одночасно і видові, і аспектуальні форми. В таких випадках видова форма пишеться останньою.

Наприклад: 친구는 커피를 한 잔 사 주었는데 저는 그 커피 잔을 책상 위에 올려 놓았어요. — Друг купив мені каву, я поставила каву на стіл.

2.6 Категорія часу

У всіх мовах існує мінімум три часи — минулий, теперішній і майбутній. Корейська мова - не виняток.

Минулий час. Використовуються суфікси ті ж, що і в побудові форми «на е» плюс подвійний «з» в пачхіме: 았/었/였.

갔어요 (кассое) - ходив, пішов

했어요 (хессое) — зробив

먹었어요 (могосое) - з'їв, поїв

기다렸어요 (кітаресое) — чекав

Теперішній час ділиться на простий, що здійснюється в даний момент / період часу і виражає стан (стан результату дії).

신문을 봐요 (сінмуниль пуае) — читаю (дивлюся) газету. (просто сьогодні)

신문을 보고 있어요 (сінмуниль пого ісое) — зараз читаю газету. (дія в даний момент)

앉아 있어요 — сиджу. (стан)

Способів же висловити майбутній час - кілька. Наприклад, можна просто використовувати справжнє. Або додати до основи дієслова-겠습니다 (кесимніда/гесимніда), що буде виражати чіткий намір мовця. Або ж-ㄹ 겁니다 (ль комніда), у випадку з основою дієслова з пачімом-을 겁니다 (иль комніда). Дане закінчення несе відтінок ймовірності.

내일 서점에 가겠어요 (неїл сочжоме кагесое) — завтра піду в книжковий магазин.

어머니가 오실 겁니다 (омоніга осіль комніда) — мама прийде.

Часто в розмовній мові до іменника, який закінчується на голосну (без пачхіма), додається скорочена форма цього закінчення-ㄴ니다 (мніда): 0|. (ігосин уюмніда) — це молоко.

Питання іменник + 입니까? (імнікка): 0|?? (ібунин хангук сарам імнікка) - це корець?

Аналогічно ствердній формі до іменника можна додати скорочене закінчення ㅁ니까? (мнікка): 0| ?0|?? (і Кабані тансіне комнікка — ця сумка Ваша?

Заперечення іменник (у формі називного відмінка із закінченням 0|/가) 아닙니다 (анімніда) :0|0|. (чонін ільбон сарамі анімніда) — Я не японець.

Питання заперечного іменника (у формі називного відмінка із закінченням 0|/0|)

아닙니까? (анімнікка): 저기 우리 버스가 아닙니까? (чогі Урі посига анімнікка): це не наш автобус геть там?

Твердження основа дієслова / прикметника + закінчення-ㅂ니다 (мніда) / -습니다 (симніда)

закінчення-ㅂ니다 (мніда) додається до основи дієслова без пачхіма

закінчення-습니다 (симніда) додається до основи дієслова з пачхімом.

Значення граматичного часу може варіюватися в залежності від типів синтаксичної структури. Крім того, граматичні форманти категорії часу через свою полісемантичність неможливо розглядати поза категорії аспектуальності. Наприклад, так званий суфікс минулого часу може мати відношення до майбутнього часу [13].

Теперішній час корейської мови характеризується відображенням дії в теперішньому часі, яка включає або виключає момент мовлення. Розглянемо приклади інклюзивного теперішнього часу, який включає момент мовлення:

- 우리는 듣는다 «Ми слухаємо»;

- 이 유리를 어디서 가져왔는지知道吗? «Ти знаєш, звідки привезли це скло?»

Теперішній час корейської мови характеризується відображенням дії в теперішньому часі, яка включає або виключає момент мовлення. Розглянемо приклади інклюзивного теперішнього часу, який включає момент мовлення:

- 우리는 듣는다 «Ми слухаємо»;

- 이 유리를 어디서 가져왔는지知道吗? «Ти знаєш, звідки привезли це скло?»

-

나도 너희들의 모임에 참가하지 «Я також візьму участь у ваших зборах»;

- 우리가 도와주다 «Ми допоможемо».

У таких випадках в ролі перемикача часто виступає або умовний дієприслівник, або лексичний показник майбутнього часу. Наприклад:

- 개가 풀을 먹으면 비가 온다 «Якщо ластівки високо літають – погода стане ясною»;

- 제비가 높이 날면 날이 개인다 «Якщо собака їсть траву – буде дощ».

Розповідний теперішній час характеризує певний факт або подію, яка мала місце в минулому. Дія в такому випадку відноситься до минулого. Вживається розповідний теперішній час не в окремих висловлюваннях, а в розповіді, зазвичай на тлі форм минулого часу [12]:

- 그날 밤에 민호는 해가 진뒤에 일을 마치고 집으로 돌아왔다. 초생달이 슴푸레하게 지붕추녀 끝으로 남실거린다 – «Ввечері того дня Мінхо закінчив роботу після заходу сонця і повернувся додому. З–під стріхи даху ледь пробивалося тьмяне світло молодого місяця».

Для реалізації даного значення важливою умовою є контекстне оточення.

Нейтральний теперішній час абстрагується від конкретного часу і не співвідноситься з якимось певним моментом мовлення. Форми нейтрального теперішнього часу мають прикметники, зв'язки і іноді дієслова [28].

Теперішній якісний час характеризує дію, стан, ознаку, що приписуються суб'єкту як його якість, властивість:

- 상품이 아주 많다 «Дуже багато товарів»;

- 도시에 극장이 있다 «У місті є театр»;

이른 아침에 물고기가 잡힌다 «Рано вранці добре ловиться риба».

Теперішній панхронічний час в корейській мові означає сталість дії, стану як позачасової дієслівної ознаки. Широко використовується в формулюваннях законів, правил, теорем, в прислів'ях і приказках:

- 물이 얼면 얼음이 된다 «Коли вода замерзає, вона перетворюється на лід»;

- 바늘 가는 데 실 간다 «Куди голка, тужи й нитка» [23].

Основними значеннями майбутнього часу в корейській мові є власне майбутній час, презентне гіпотетичне майбутнє та претеритне гіпотетичне майбутнє. Власне

майбутній час характеризує дію, стан або ознаку в майбутньому, які відносяться до першої або другої особи:

- 자, 나는 가겠소 «Ну, я піду»;
- 언젠가는 내 말을 들겠소 «Тепер ти будеш слухатись мене?».

Презентне гіпотетичне майбутнє позначає передбачувану дію, стан або ознаку в теперішньому часі, що відноситься до третьої особи.

Збіг з моментом мовлення визначається по контексту, а також по лексичним показниками теперішнього часу. Гіпотетичність підсилюється завдяки модальним словам.

Претеритне гіпотетичне майбутнє означає передбачуваність дії, стану або ознаки в минулому часі:

- 그들은 말할 기운조차 없는 꼴을 보면 도무지 딱해 못 보겠다. 가까운 동리 학생들은 동생들을 업고 왔다 «Було, мабуть, дуже жалісно дивитись на них, не спроможних вимовити й слова. З найближчих поселень прийшли учні, несучи за спиною своїх братів та сестер»

Минулий час позначає дію, що відбувалася або відбулася до моменту мовлення:

- 그 사람은 이야기를 계속했다 «Ця людина продовжувала говорити»;
- 그 새는 다시 물속으로 들어갔습니다 «Ця птаха знову пірнула у воду»;
- 그날도 오늘처럼 날이 좋았다 «У той день, як сьогодні, була гарна погода».

Додатковими значеннями минулого часу в корейській мові є минулий результативний та розширений минулий час. Минулий результативний час позначає дію, яка завершилась у минулому, а результат діє у теперішньому часі:

- 이것 봐라, 꽃이 피었다 «Подивись, квіти розпустилися»;
- 옷이 다 젖었습니다 «Весь одяг став мокрим».

Розширений минулий час має позачасове значення, включає в себе момент мовлення та позначає стан, в якому знаходиться суб'єкт в момент мовлення:

- 살았네! «Живий!»;

- 봄은 아직 멀었다 «До весни ще далеко»;

- 오늘은 일기가 흐렸습니다 «Сьогодні похмуро»;

Аористичний давньоминулий час позначає дію, яка мала місце в минулому. Аористичне значення форми проявляється в тому, що дія позначається як процес, який відбувався чи відбувся у минулому враховуючи те, що результат цього процесу роз'єднаний з планом теперішнього часу:

- 어느날 태민이는 관식의 집으로 저녁마실을 갔었다 «Одного вечора Темін прийшов до Квансіка в гості»;

- 당신에게 집에서 정화가 왔었다 «Вам телефонували з дому».

Віддалений давньоминулий час позначає дію, яка була розташована і більш–менш віддаленому минулому:

- 지난해 구라파의 넓은 지역에는 전례없는 가물이 휩쓸었었다 «Минулого року великі території Європи були захоплені безпрецедентною посухою»;

- 몇해전에 오염된 강물을 음료수로 사용한 결과 스페인에서는 근 이천명이 죽었었다 «Декілька років тому в результаті вживання забрудненої води як питної, в Іспанії загинуло близько двох тисяч людей»

Дистанційність зазвичай підкріплюється лексичними показниками.

Позаминулий час позначає дію, яка відбулася в минулому перед іншою дією, згаданою в контексті раніше або пізніше даної дії. Наприклад:

1. Іншу дію згадано раніше даної дії: 어제 비행기로 우리 대표단이 모잠비크에서 돌아왔다. 이에 앞에서 대표단이 우간다공화국을 방문하였었다 «Вчора наша делегація прилетіла з Мозамбіку. Перед тим делегація відвідала Республіку Уганда».

2. Іншу дію згадано пізніше даної дії: 그때 유미림은 집에 혼자 있었다. 수웅은 출근했었고 성은이 역시 유치원에 가고 없었다 «В той час Ю Мірім була одна вдома. Суун пішов на роботу, Сонин не було теж – вона пішла до дитячого садку» [14].

У таких випадках передування іншій дії визначається за допомогою контексту.

Припущений минулий час позначає припущену закінчену дію в минулому. Гіпотетичність підсилюється модальними дієсловами, а лексичні показники, зазвичай, позначають завершеність дії [23]:

- 그럼 돈을 많이 벌었겠소그려! «Грошей, мабуть, багато заробив»;

- 이 한 이삭이 처음에는 조 한 알이었겠지요? «Цей колос, напевно, був спочатку одним зернятком проса, чи не так?».

Особливою формою позаминулого часу є форма зі значенням «звично повторюване минуле», наприклад:

- 너 그때 나를 속였됐구나 «Ти тоді обманював мене»;

- 사정이 그렇게 됐됐어요 «Так склались обставини».

Передбачуваний позаминулий час позначає можливу закінчену дію, що мало місце в більш–менш віддаленому минулому, наприклад: 그때 그는 나를 가만히 두었었겠다 «Тоді він, мабуть, залишив би мене у спокої».

ВИСНОВКИ

Відповідно до мети роботи необхідно вирішити наступні завдання:

У корейській мові строгий порядок слів у реченні. І для кожного члена речення виділяється своє місце. Місце дієслова в корейському простому реченні знаходиться в кінці.

Дієслова в корейській мові діляться на описові, що позначають якість предмета і за змістом відповідні прикметникам. І дієслова дії - дієслова в звичайному розумінні цього слова. Корейські дієслова не змінюються за особами і числами, але змінюються за ступенем ввічливості. Як приклад можна взяти дієслово "йти": я йду, ти ідеш, він іде і т. д.

Всі корейські дієслова дії або описові дієслова мають в словниковій формі стандартне закінчення-다 (- та). Також варто звернути увагу на те, що багато дієслів утворюються з'єднанням іменника з дієсловом 하다 (робити).

Основою дієслова можна назвати не тільки частину дієслова без закінчення 다. Частина дієслова без-다 || називають «першою» основою. Це пояснюється тим, що від неї утворюються всі інші форми дієслова. Щоб утворити першу основу корейського дієслова, потрібно прибрати закінчення 다. Як приклади можна показати такі дієслова як: 먹다 – 먹어 (є); 배우다 – 배우 (вчити); 알다 – 알 (знати); 가다 - ((йти); 주 (давати).

Також, зачіпаючи тему ввічливості в корейській мові, варто відзначити, що тут існує багато форм ввічливості дієслів.

Присутність в корейській мові стилів мовлення (офіційно–ввічливий, неофіційно–ввічливий, фамільярний стилі) за висловом ввічливого ставлення і їх реалізація у мовленні показує наявність інших граматичних форм присудка. Крім того, присудок займає місце в кінці речення, що зумовлює його як основу для завершальних афіксів. Завершальні афікси, в свою чергу, є граматичними показниками речення, що реалізують різні цілі висловлювання і стилів мовлення, а також беруть участь при передачі емоційно–експресивної семантики речення.

В корейській мові наявні такі граматичні категорії, як категорія комунікативної цілеспрямованості, категорія соціальної орієнтації, категорія способу дії, категорія

стану, видові та аспектуальні форми дієслова та граматична категорія часу. І на прикладах, ми змогли розібрати що є характерним та унікальним для кожної окремої категорії.

Детально описавши та порівнявши у своєму дослідженні кожну граматичну категорію в корейській мові, нам вдалося більш чітко зрозуміти в чому полягають їх закономірності та особливості вживання.

АНОТАЦІЯ

한국어에 대한 구조적 기술의 부재는 유럽 언어학자들이 한국어 연구를 시작하는 데 영향을 준 이유 중 하나가 되었다. 유럽 언어학의 최고의 전통에서 만들어진 한국어의 이론적이고 실용적인 최초의 문법은 19 세기에 등장했다. 과학자들은 유럽 언어학의 규칙을 적용하여 언어의 구조를 설명했다.

19 세기 유럽 언어학에서 인정한 문법적 규범의 보편성에 대한 17 세기 과학자들의 철학적 판단은 최초의 한국어 문법 생성의 기반이 되었다. 한국어에 대한 기술을 연구한 유럽 언어학자들은 이러한 판단이 최적이라고 생각했는데, 이는 언어의 개별 단위를 사고 형식과 연관시키고 이를 기반으로 한국어와 유럽 언어의 일반적인 범주를 도출할 수 있게 했기 때문이다.

이 연구의 목적은 한국어에서 동사의 문법적 범주의 통사론적 발달 과정을 연구하는 것이다.

작업의 목적에 따라 다음 작업을 해결해야 한다.

1. 동사의 문법 범주의 특징과 규칙성을 고려한다.
2. 우리말 동사 범주의 특징을 분석한다.
3. 구체적인 예를 바탕으로 한국어와 우크라이나어 동사의 문법적 범주에 어떤 유사점과 차이점이 있는지 분석하고 이러한 특징이 이들 각각의 연구와 연구에서 어떤 역할을 할 수 있는지 밝힌다.

연구 대상은 한국어 동사의 문법적 범주이다.

연구 주제는 한국어에서 동사의 문법적 범주의 통사론적 발달 과정이다.

연구 방법 중 관찰 및 비교 방법을 선택할 수 있다.

코스 작업은 소개, 주요 부분의 두 섹션, 결론 및 사용된 소스 목록으로 구성된다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Вихованець І.Р. (1988) *Частини мови в семантико–граматичному аспекті*. К.: Наук. думка, 256 с
- Городенська К.Г. (1997) *Онтологічні параметри граматичних категорій способу та часу*. Мовознавство. Київ, С. 40 – 41
- Загальне мовознавство* [Текст]: підруч. для студ. філол. спец. ВНЗ. 2.вид., випр. і доп. К.: Видавничий центр "Академія", 2006. 463 с.
- Кочерган М.П. (2006) *Вступ до мовознавства: 2-ге видання*. "Академія", Київ, 368 с.
- Пак Джэ-ён (2004). *Хангуго янгтхэ оми ёнгу, Сеульська Національна бібліотека*. Сеул, С. 164 – 168.
- Пак Яигтю (1993). *Изменения категории вежливости корейского языка .Жизнь нового корейского языка*. Вып. 1, 3. Сеул, 250 с.
- Русанівський В.М. (1968) *Порівняльно-типологічна характеристика дієслівного стану в сучасних слов'янських літературних мовах*. Доповіді рад. делегації на VI Міжнар.з'їзді славистів (Прага). Київ, 37 с.
- Русанівський В.М. (1968) *Порівняльно-типологічна характеристика дієслівного стану в сучасних слов'янських літературних мовах*. Київ, 37 с.
- Скрипник Ю.Д. (2005) *Особливості корейського мовного етикету та проблема перекладу його форм українською мовою*. Записки з українського мовознавства. Одеса "Астропринт", Вип. 15. С. 29–37
- Ярошевич І. А. (2004) *Терміни «граматичне значення», «граматична форма», «граматична категорія» в науковому доробку І. К. Кучеренка*. Українське мовознавство: [міжвід. наук. зб.]. К.: Вид. дім Дмитра Бурого. Вип. 29–30. С. 158–16
- Ярцева В.Н. (1990) *Лінгвістичний енциклопедичний словник*. К.: Освіта, Київ. 134 с.
- Ahn Jean-myung, Lee Kyung-ah, Han Hoo-young. (2010) *Korean Grammar in Use: Intermediate*. 230 p.
- Bybee J. L. (1985) *Morphology: a Study of the relation between meaning and form*. John Benjamins Publishing Company. 66 p.

Bybee J. L. (1994) *The Evolution of Grammar: tense, aspect and modality in the languages of the world*. The University Chicago Press. 96 p.

국어사전 (тлумачний словник корейської мови). – [Електронний ресурс]: – URL: <https://ko.dict.naver.com/#/main>

Kang, Young–Se (1986). *Korean Syntax and Universal Grammar* (dissertation, Harvard Univ. Seoul: Hanshin Publishing Co. 50 p.

Kang, Young–Se (1986). *Korean Syntax and Universal Grammar* (dissertation, Harvard Univ. Seoul: Hanshin Publishing Co. 101 p.

Korean grammar online dictionary. [Електронний ресурс]: URL: <http://koreangrammaticalforms.com/>

Lee Jung–ho (1974). *Topics in Korean Syntax with Notes to Japanese*. Seoul, Jonse University Press. 19 p.

Lee, Hong–Bae (1970). *A Study of Korean Syntax*(dissertation, Brown U.). Seoul: Pan Korea Pub. Co. 73 p.

Lee, Kee–Dong (1981b). "The Meanings of Postpositions in Korean," *Linguistic Journal of Korea*, 6–2. 67 p.

이천우. 건국대학교 언어교육원 한국어 5, 2009 – 34-56 쪽.

박이성. 고려대학교 한국어문화육센터. 재미있는 한국어 5, 2009–67-68 쪽.

신찬욱. 국립국어원– 외국인 위한 한국어 문법용법 편 – 서울, 2005, 419-422 쪽.

김민수. 전문대/ 문법서울 – 1984 – 203 쪽.

김종현. 문법 교과서 이야기 단원에 대하여 한국화법학회– 2012

김학수. 한 – 루 사전. – 서울: 주류, 1987. – 1748 쪽.

임호빈. 홍경표. 장숙인– 외국인 위한 한국어 문법– 서울특별–2009 – 130-131 쪽.

막민성. 서대문구 신촌동 , – 1997. – 220-223 쪽.

박영목. 기존 천재교육 독서와 문법– 201 쪽.

이익섭. 국어문법 론강의- 서울: 채완, 2012 - 85 쪽